

Senem SARAÇ
Avukat

Türk Borçlar Kanunu'nda
Tehlike Sorumluluğu
(TBK m. 71)

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
YAZARIN ÖNSÖZÜ.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI

GİRİŞ

I. Konunun Önemi	1
II. Konunun Sosyal Boyutu.....	3
III. Konunun Sınırlandırılması ve Çalışmanın Amacı.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM

Tehlike Sorumluluğu Kavramı

I. Genel Olarak.....	9
II. Tehlike Sorumluluğunun Ortaya Çıkışı.....	14
A. Genel Olarak.....	14
B. Kusur İlkesinin Yetersizliği.....	16
C. Sanayi Devriminin Etkisi.....	17
D. Ekonomik Sebepler	18
III. Tehlike Sorumluluğunun Dayandığı Esaslar.....	19
A. Genel Olarak	19
B. Sebepiyet Esası.....	19

C. Menfaat Esası.....	20
D. Hâkimiyet Esası.....	21
IV. Türk Hukukunda Tehlike Sorumluluğunun Düzenlenmesi	22

İKİNCİ BÖLÜM

TBK. M. 71 Düzenlemesinin Uygulanma Şartları

I. Genel Olarak.....	27
II. Önemli Ölçüde Tehlike Arz Eden Bir İşletmenin Varlığı.....	28
A. Genel Olarak.....	28
B. TBK m. 71 Düzenlemesi Kapsamında İşletme Kavramı	29
1. Genel Olarak.....	29
2. İşletme Kavramının Anlamlarının Değerlendirilmesi.....	31
C. Önemli Ölçüde Tehlike Arz Eden İşletme Kavramı.....	35
1. Genel Olarak.....	35
2. Objektif Unsur	36
3. Sübjektif Unsur	36
4. Önemli Ölçüde Tehlike Arz Eden İşletmenin Türleri.....	43
D. İşletmenin Mahiyetinin Değerlendirilmesinde Dikkate Alınacak An	49
E. İşletme Alanının Tehlike Alanı ile Sınırlandırılması	50
F. İşletme Faaliyeti.....	51
III. Tipik Zarar Doğması	56
IV. Önemli Ölçüde Tehlike Arz Eden Bir İşletmenin Faaliyeti İle Doğan Zarar Arasında Uygun İlliyet Bağının Bulunması.....	57
V. Tipik Tehlikenin Varlığı	61
VI. Hukuka Aykırı Bir Sonuç ile Hukuka Aykırılık Bağının Bulunması ve 71/IV Düzenlemesi	64
VII. Denkleştirme	69

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TBK M.71 Düzenlemesinin Tehlike
Sorumluluğuna İlişkin Özel Hükümlere ve
Yerleşik İçtihadada Etkileri

I. Genel Olarak.....	77
II. TBK m.71 Düzenlemesinin Belirli Bir Tehlike Hali İçin Öngörülen Özel Sorumluluklara Etkisi.....	80
A. Genel Olarak	80
B. Sivil Amaçlı Nükleer Santral İşletenin Sorumluluğu	82
C. Çevreyi Kirletenin Hukuki Sorumluluğu	84
D. Karayolları Trafik Kanunu'na Göre Sorumluluk	86
III. TBK m.71 Düzenlemesinin Mahkeme Kararları ile Öngörülen Tehlike Sorumluluklarına Etkisi	88
A. Genel Olarak.....	88
B. İşverenin İşçinin İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sebebiyle Uğradığı Zararlardan Sorumluluğu.....	94
1. Genel Olarak.....	94
2. İşverenin TBK m.71 Açısından Sorumluluğunda İşletme Kavramı.....	96
3. Yargıtay Uygulamalarının Değerlendirilmesi	97
4. TBK m. 417 Düzenlemesinin Etkisi.....	99
IV. Üreticinin Ayıplı Malın Sebep Olduğu Zararlardan Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluğu	100
A. Genel Olarak.....	100
B. Tehlike İlkesi ile İlişki	102
C. TBK m.71 Düzenlemesinin Şartları Açısından Değerlendirilme.....	103
1. Genel Olarak.....	103
2. Üretimi Tehlike Arz Eden Ürünler	103
3. TBK m.71 Düzenlemesindeki Tehlike Kavramının Geniş Yorumlanması	104

4. Piyasaya Sürme Faaliyeti Açısından Değerlendirme	105
5. Tipik Tehlike Unsuru	106
6. Değerlendirme	107
V. Baz İstasyonlarının İşletilmesinden Sorumluluk	108

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TBK M. 71 Düzenlemesinin Hükümleri

I. Tazminatın Belirlenmesi	113
A. İşletme Sahibi ve İşleten	113
B. İşletme Sahibi ve İşletenin Müteselsil Sorumluluğu.....	116
C. TBK m. 71 Düzenlemesi Açısından Maddi ve Manevi Zarar	118
D. Zamanaşımı	124
E. Sorumluluğun Sınırlandırılması ve Sorumluluktan Kurtulma	131
1. Genel Olarak.....	131
2. İliyet Bağını Kesen Sebepler.....	132
a. Genel Olarak.....	132
b. Mücbir Sebep.....	133
c. Zarar Görenin Kusuru	135
d. Üçüncü Kişinin Kusuru.....	136
F. Tazminatın Talep Edilmesi.....	138
G. İspat Yükü.....	138
II. Zarar Tehlikesinin Önlenmesi Talebi	140
III. Zorunlu Sorumluluk Sigortası	142
SONUÇ	149
KAYNAKÇA	159
KAVRAMLAR DİZİNİ.....	171